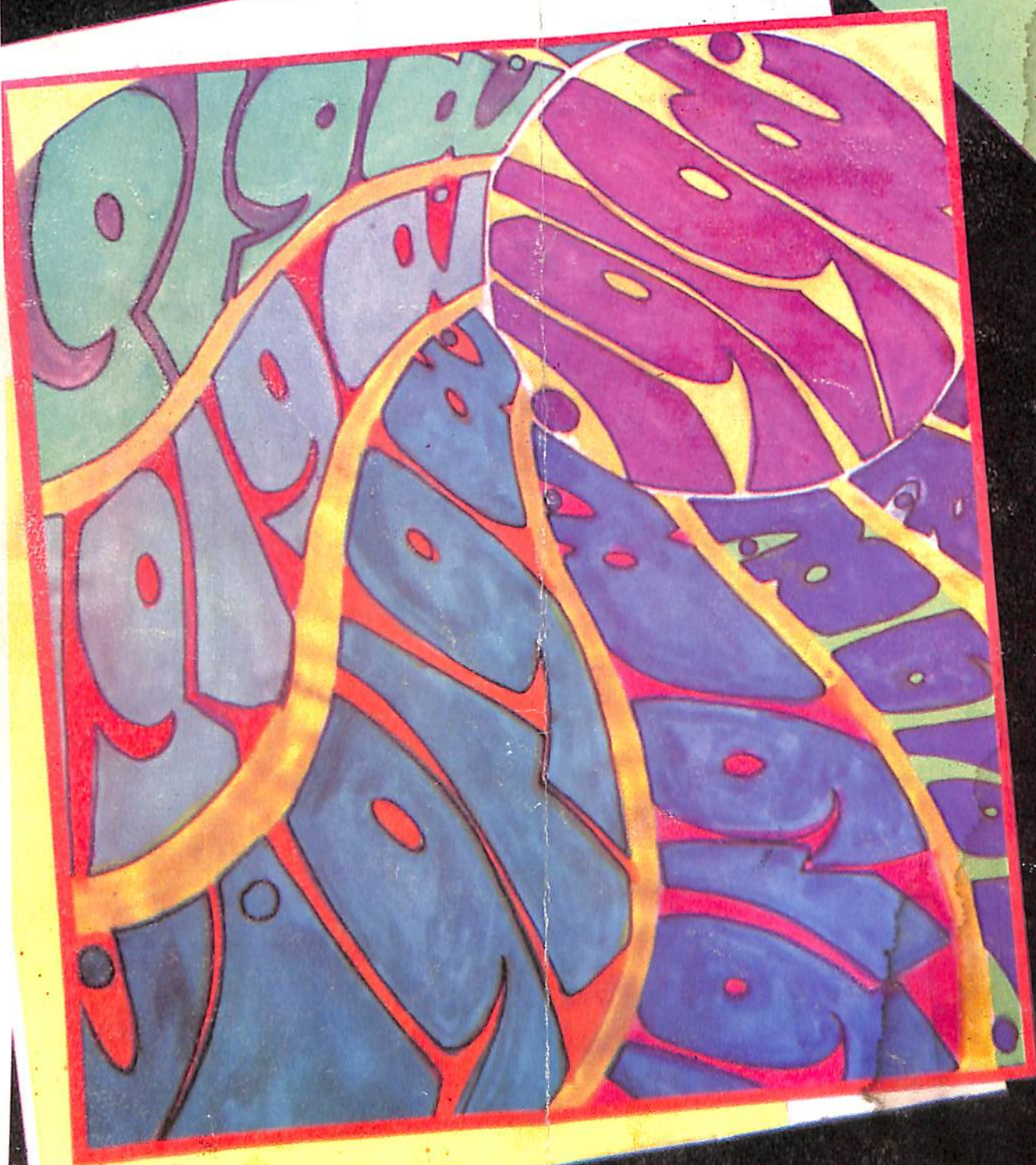

روشنبیری توں

روشنبیری نوں - ژماره (۱۳۰) ی سالی ۱۹۹۳

پشت به یه زدان هه ول ده ده بن نیشتمانی
ناز یزمان خاکی کوردستانی خوشه ویت
به ده سکه وتی مه زن براز یته وه

سه ره کی فرمانده
 صدام حسین
 ۱۹۷۹/۸/۲۴

چکری سهر نو و سهر
 مصطفی نه ریهان

سهر نو و سهر
 د - بدرخان سندی

صهتس نو و سهران

د - محسن محمد حسین
 د - ذنون پیریادی

د - پاکیزه ره فیک حیلمی
 د - نه مین موتا بچی

روشنیری نوی

گوژاریکی وه رزی لیکولینه وه یه
 ده زگای روشنیری و بلا و کردنه وه ی
 کوردی ده ری ده کات

له م ژماره یه دا

پیشه کی

لیکولینه وه ی گو مه لایه تی :

- فارابی پیشه وه ی فه لسه فه ی نیسلام د - موکه به م تاله بانی ۲
- پیشه برکی بیانی له سهر کوردستان د - عبد ره سکران ۷
- سه زکوتنی (حطین)
- به رنگاری وه لاندانه وه د - سالم اسماعیل نورکه ۱۶
- چون میژووی گو مه لایه تیمان ده نووسین د - فاضل کریم ۲۷

لیکولینه وه ی نه ده بی :

- هه ولیر له دوو قه سیده ی
- (نهوشیروانی به غدادی) دا د - عبدالله محمد حداد ۳۴
- سه رنجیکی سپاره ی
- (شوگری فه ضلی) م - جه میل روژ به بانی ۴۱
- عه قیده ی مه وه وه ی د - محمه مد علی قه ره داغی ۵۳
- بنه ماکانی وه رگیران د - ناهیده ره فیک حیلمی ۶۱

لیکولینه وه ی زمانه وانی :

- که ی کار به بکه ر نادیار تو مار ده کورین؟ د - نه سرین فه خری ۷۱
- ده ر باره ی فیک کردنی ده ستوری ده نگی
- زمانی ئینکلیزی د - عبدالحمید یعقوب ۷۹

لیکولینه وه ی زانستی

- پشت ئیشه د - نه وه رحمان ۹۴
- ژه هری به نگ د - کمال اسماعیل ابراهیم ۹۹
- کانیوا به شینویه کی زانیاری گشتی د - ناهیده جه مال تاله بانی ۱۰۸
- نیوان لهش وه روون د - یعقوب قصاب ۱۲۲

فولکلور

- دیتن هزار، دین دستوری مورفولوجی فه د - حجی جعفر ۱۲۷

تمت شد کتاب عقیده نامهء مختصره از کلام جنت مکان مولانا مولوی المشهور فی الافاق اسمه : السيد عبدالرحيم عليه الرحمة - في سنة ثلاثائة واحد عشر سنين (!) بعد الف في شهر شوال يوم حادی عشر يوم الاربعاء وقت الغروب اه من الموت (۱۹) آه!

پهراویزه کان :

(۱) بو نموننه : خوالی خوش بوو ماموستا فاتح عابدولکریم که خهریکی عقیدهی مراضیه کهی باوکی بووه، له پیشه کیه کهیدا باسی دانراوه کانی مهولهوی کرده، ثم عقیدهی مهولهوی به که نیسته پیشکشتانی ده کهین، به دانراوی مهولهوی نه زانیوه، بویه له رزی دانراوه کانی مهولهویدا باسی نه کرده. نه که هر همه به لکوله پهراویزی وتاره کهی میهره جانی مهولهویدا خوالی خوش بوو ناوای نووسیوه :
له ناومه لاوله فقهی ناوچهی هله بجه و شاره زورا باوه مهولهوی عقیده یه کی کوردی کورتیشی هیه. برامان شیخ محمد علی قهره داغی یش عقیده یه کی ۲۰ لاپه ری به ناوی (عقیدهی مهولهوی) به وه له چاپ داوه سهره تاکه یه نه مهیه (نیان باوهره بالیت نه شیوی) به لام ثم (نیان باوهره) به له ناو خه لکا باو بوو و نه پیشان نهوت هی مهولهوی به . من باسی نه وه عقیده کوردی به وه نه عقیده له چاپ دراوه کهی شیخ علیم له وتاره که ما نه کرد چونکه بوم ساغ نه بوته وه مهولهوی عقیده یه کی بچوکی هه بی و وه عقیده یش (نیان باوهره) بی . پروانه :
میهره جانی مهولهوی ، چاپخانهی (الزمان) به غدا ۱۹۸۹ ل : ۴۵ .
له پهراویزی ثم پهراویزه دا به سهر نه ویش دا ناروم که فوتووی عقیده یه کی تری مهولهویم لایه که له نیوان ثم عقیده وه عقیده مراضیه که دایه و، نزیکه ی (۶۰۰) به یته و، له گه عقیده مراضیه که دا سووکه به راوردیکم کرد، نه وهی بیرم بووی چوو نه ویه که له وانه یه گولبزی ریکی عقیده مراضیه که بیت ؛ چونکه ثم به یانه ی نیره له گه ل به یته کانی نه ویدا وه که یکن و، هیچ جیاوازی بیان نه، نه وهی له ده سختهی ثم گولبزی ره وه وهر ناگیری نه ویه که نازانی لکن گولبزی ره ی کرده ؟ نایا مهولهوی خوی کردو یه تی و نووسه ره وهی ده ست خه ته که باسی نه کرده .

یان یه کیکی دی دوی مهولهوی نه و کاره ی کرده و ناوی نه نووسراوه ؟
نمه هه وه ک ناگادار کرده وه یه ده نووسم و به لکو له مهولا نوسخه ی دیکه ی ده ست بکه ویت و تیشک بخاته سهر ثم باسه یش و جاریکی دیکه حق بدریته وه به خاوه نی .

(۲) مهولهوی سنی شاکاری به زمانه کانی : عهزه بی و، کوردی و، فارسی له عقیده ی ئیسلامیدا داناه . یه که میان (الفضیله) که عقیده یه کی عهزه بی وه، پتر له (۲۰۰۰) به یته و ماموستا مهلا عابدولکریمی

موده ریس شهرحیکی تیرو ته سه لی لی کرده و سالی ۱۹۷۲ له چاپخانه ی (الارشاد) له به غدا چاپ کراوه .
دوم : (عقیده ی مراضیه) نه مه یش کتیبکی عقیده یه به زمانی کوردی و (۲۰۰۰) به بیت زیاتره و جاری یه که م محیدین صهبری نعیمی چاپی کرده و ، جاری دوم ماموستا مهلا عابدولکریمی موده ریس به لیکدانه وه یه کی

فراوانه وه سالی ۱۴۰۷ ک ۱۹۸۸ ز . به کوششی خوالی خوش بوو ماموستا فاتحی کوری چاپی کرد .

سیهم : (فوائض) نه کتیبه یش عقیده یه و به زمانی فارسی دانراوه و ماموستا مهلا عابدولکریم شهرحیکی باشی له سهر نه مه یش کرده و ناماده یه بو چاپ .

(۳) له باره ی باوه رکردن به پیغه مه ره وه
(۴) له باره ی باوه رکردنه وه به فریشته کان .
(۵) ثم به یته له نوسخه چاپه که دا نیه و ، له نوسخه دا چوار به بیت هه ن که له وئی نه بوون و لیره دا بلاویان ده که یته وه بو جیا کرده وه یان له نیو که وانه ی وه ک ثم که وانا نه د [] دایان ده نیین .

(۶) له نوسخه چاپه که دا ثم وشه (ورنگی) بوو و، به و شیوه مانامان لیدایه وه و، وای بوچووین که له جیگه ی ده قیقه یان ثانیه دا هاتبیت .
نه مه یش نه گهر (ورنگ) نه بیت و (درنگ) بیت هر هه مان مانا و مه به ست نه به خشی .

(۷) له چاپه که دا ئیسرافیل سیهمه وه، میکائیل دو وه مه .
(۸) له چاپه که دا (هیان) نووسراوه
(۹) له باره ی باوه رکردن به کتیبه کانه وه
(۱۰) نه مه یش له چاپه که دا (هاتگن) وه نه مه یش راستره .
(۱۱) باسی باوه رکردن به پیغه مه ره کان د .

(۱۲) باسی باوه رکردن به مردن و زیندو کرده وه و لیرسینه وه .
(۱۳) ثم به یته له گه ل چاپه که دا جیاوازی هه یه و، جیاوازیه که نه ختی دیاره بویه لیره دا به یته که به ریئوسی ده ست خه ته که ده نووسم و دوا یش وه ک چاپه که ده ینووسم :
ده ست خه ته که :

در ساعت قوری تیتوو تنک تیری
پالوی چپ را اس لیک اوگری
چاپه که :

دهر ساعت قهور بو نه و تنگ نه وئی
پالوی چپ و راست له یه ک نه دری
(۱۴) ثم وشه له چاپه که دا (نه گوری = تی نه په ری) یه و لیره یشدا بو هه مان مه به ست به کار هیتر اوه .
(۱۵) باسی باوه رکردن به قهزاو قه ده ر .

(۱۶) نه مه له ده ست خه ته که دا (روکنه) نووسراوه . به لام بو کیشی به یته که ددبی وای لی بکریت .

(۱۷) نه مه له چاپه که دا (تیر مه یو گیره) نووسراوه و، لیره دا وه ک نه وه ی سهر وه

فهره نگوک

پیتی ئه لف

ئە : بۆلە

ئەبوخەنەس : ئەبوخەنەس

ئەمەدینە : بۆمەدینە

ئەمەسە : ئەمەسە

ئەدوت : ئەتوت ، ئەئتی

ئەحمەدیچان : ئەحمەدیچان

ئەکبەر : گەورە

ئەکەرەتەن : لە کەرەتەن

ئەوگرینی : ئەدرینی ، ئەکری

ئەقەوری : لەقەوری

ئیمەس : ئیمەس

(بە)

بووگە : بوو

بووگن : بوون

بووگین : بووین

بوی : بویی

بێ چوون : بێ وینە ، بێ ئەندازە

بیرە : بێرە

(بە)

پالوو : پەراسوو

پای : بێ

پەنجە : پەنجە

پەووی : پەووی

پەیدا کونندە : پەیدا کەر ، بەدییەنەر

پیشانی : ناوچا

پێوەند : کەسوکەر

(تە)

تاقی : تاقیق بێ گومان

توشگی : توشووی

تیتە : دیتە ، بیتە

تیرتی : دینی

تیت : دیت

(جە)

جەدار : جە دار ، جەگەرە

(ج)

چلۆنە : چۆنە

چەرەمگ : سەبی

چووگین : روشتووین

(خە)

خەوەرەدار : خەبەرەدار ، ئاگادار

خورد : خواردن

(دال)

داگە : داو

داگین : داوین

دانگین : داناوین

دریاگە : دراو

درنگی [یان ورنگی] : چرکەبەک ، ئانبەبەک

دراوگن : دراو

دەرساەت : دەسبەجی

دەوی : دەکری ، دەبیری ، دەبی روودەدا

دەوینی : دەبینی

دەبوشتیری : دەبوشتیری

دیگە : دیو

دەبی : دەبسی

دەردەم : دەسبەجی

دەوگری : دەگوری ، تەدەپری ، رادەبووری

دەبجیزانین : دەبجیزانین

(ری)

رۆژگ : رۆژوو

(سین)

سپیریگە : سپیراوه

سیم : زیو

سیوەر : سیوەر

(شین)

شەرچۆ : شەرخواز

شەفتی : بیستی

(ظی)

ظەریف : زەریف ، چاک جوان

(فی)

فەرزەند : فەر ، نەو

فرە : زۆر

فەرمووگە : فەرموویە

(قاف)

قەترانکار : قەترانی ، رەش

قەور : قەبر ، گۆر

(کاف)

کریاگە : کراو

کردگە : کردو

(گاف)

گیرە : دواخستن ، فەوتاندن

(لام)

لەوانیچ : لەوانیش

لەوی : لەو ، لەوێ ، لەوێ

لەوێدو : لەپاش ئەو

(میم)

ماگە : ماو

موور : میروولە

میانهبالا : بالاناوندی ، نەکورت و نەدریژ

مەگەس : میس

(نون)

ناوەرەد : نەهاورد ، نەهینا

نویس : نووس

نەشیووی : تیک نەچی

نەماگە : نەماو

نەیدیگە : نەیدیو

نەین : نەین

نە : نە

(واو)

وہ : وە

وئساگە : وئساو ، وئستاو

وی : وێ

(ھی)

هاتگە : هاتوو

هینای : هینان ، هینتا

هەس : هەس

هەلتی : هەلتی

سەرچاوه كان :

عبدالرحيم الكردى الملقب بالمولوى تاليف الشيخ عبدالكريم محمد المدرس ، بغداد مطبعة الارشاد ، ١٣٩٢هـ - ١٩٧٢م .

٤- عه قیدهى مهولهوى ، دانراوى سهید عه بدول ره حیمی مهولهوى ناماده کردنی محهمه دهلی قهره داغی ، چاپی یه که م : چاپخانهی کوری زانیاری کورد ، به غدا ، ١٩٧٧ .

٥- میهره جانی مهولهوى ، کتیبی ژماره (١) ی گوڤاری (روشنیری نوی) چاپخانهی (الزمان) ، به غدا ، ١٩٨٩ .

٦- روژنامهی هاوکاری ، ژماره ١٣٦٧ ، ٣٠/١/٩٩٢ .

٧- دهست خهتی ژماره (١٨١٠١) ی «دار صدام للمخطوطات» و چه ند که شکۆل و دهست خهتیکی کتیبخانهی تاییهتی خوم .

١- عقیدهی مرضیه ، دانراوی سید عبدالرحیمی مهولهوی ، شهرح و یتکۆلینهوهی مهلا عبدالکریمی مدرس ، پیداجوونهوهو دارشتهوهو پینسهکی و پهراویز بو نووسینی فاتح عبدالکریم ، به غدا ، چاپخانهی (الخلود) ١٤٠٧ی هـ - ١٩٨٨ی ز .

٢- العقیده المرضیه ، تالیف العلامة فقید العلم والادب السید عبدالرحیم الحسینی الشهیر بالمولوی المتخلص بالمعدوم ، مطبعة السعادة مصر ، ١٣٥٢ .

٣- الوسيلة فی شرح الفضيلة فی علم اصول الدین للعلامة السید

محمد علی القرا داغی
٩٩٢/٥/٤

العقيدة المولوية

خلاصة البحث

ونهايتها ما يرفع الشكوك ويزيل الاوهام وينص على انها عقيدة مولوى وتاتي تلك الشهادة وذلك البيان من شخص عاصر المولوى وكتب عقيدته بعد وفاة مولوى ببضع سنوات .

وهذه النسخة - فضلا - عن انها تعيد الحق الى صاحبه - فيها مميزات اخرى تجعلها جديرة بان تنشر ثانية لتكون في متناول الباحثين في تاريخ الادب الكردي ولغته . من تلك المميزات انها تحافظ - الى حد كبير - على تلك اللهجة التي كان مولوى واهل منطقتة يستخدمونها في تحاورهم كما يشاهد فيها المعن في البحث شواهد على بعض مراحل تطور اللغة الكردية .

قبل خمس عشرة سنة عثرت على مخطوطة تحوى منظومتين باللغة الكردية تنسب احدهما للشاعر المبدع مولوى ، فكتبت لها مقدمة مبيّنًا رأى أنها - حقا - عقيدة مولوي ثم غلقت عليها بعض التعليقات وقدمتها الى المجمع العلمي الكردي ، فاخذت طريقها الى النشر . وما ان وصلت الى ايدي القراء والباحثين حتى اثيرت الشكوك حول كونها لمولوي ، وجرى في ذلك نقاش ، حتى وصل الشك الى صفحات الجرائد وامتون وهوامش الباحثين .

وقبل فترة عثرت على مجموعة عقائد لمولوى فاذا بها تضم - ضمن ماتضم - تلك العقيدة التي نشرتها وطعن في نسبتها الى الشاعر المذكور ، ونجد في بداية تلك العقيدة

ROSHAN BEERY NWE

PUBLISHED BY THE KURDISH
CULTURAL AND PUBLISHING HOUSE
MINISTRY OF CULTURE AND
INFORMATION BAGHDAD - IRAQ

مجلة روشنیری نوي

تصدر عن دار الثقافة والنشر الكردية

وزارة الثقافة والاعلام بغداد

